

1000283104045

ikt. szám: FPH079 /400 - 2 /2025

tárgy: Tájékoztató a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár felméréséről a felsőoktatási hallgatók meghosszabbított könyvtárhasználati igényével összefüggésben

Tájékoztató

a Közgyűlés részére

Tisztelt Közgyűlés!

A Fővárosi Közgyűlés 839/2024. (11.27.) határozatával felkérte a főpolgármestert, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár végezzen a 2024/2025. tanév téli vizsgaidőszakában igényfelmérést arra vonatkozóan, hogy a Központi Könyvtár vonatkozásában a felsőoktatási hallgatók részéről mutatkozik-e igény arra, hogy az egyetemi vizsgaidőszak idejére meghosszabbított nyitvatartás kerüljön bevezetésre úgy, hogy a Központi Könyvtár hétköznapiokon 9-22 óra között, szombati napokon pedig 9-20 óra között legyen nyitva, valós hallgatói igény esetén pedig gondoskodjon arról, hogy a 2024/2025. tanév tavaszi vizsgaidőszakában kísérleti jelleggel a hosszabbított nyitvatartás bevezetésre kerüljön.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (a továbbiakban: FSZEK) elvégezte az igényfelmérést, melyet az alábbiak szerint mutatunk be. A felmérés teljes dokumentációja az 1. számú függelékben olvasható.

A felmérés eszköze

A kutatás eszköze önkéntes és anonim **kérdőíves felmérés volt**, a FSZEK 2025. január első felében a kérdőíves módszertanának kidolgozását végezte el. A kitöltés népszerűsítése a könyvtár saját online (honlap, hírlevél, közösségi média oldalak) és offline csatornáin (a Központi Könyvtárban elhelyezett plakátok, szórólapok) keresztül történt.

A kérdések alapvetően négy nagy témakört érintettek: a szociodemográfiai háttér kitöltését követően (lakhely, születési év, nem) az általános könyvtárhasználatot, a FSZEK Központi Könyvtárának használatát, valamint a kérdések legnagyobb számban a hosszabbított nyitvatartással kapcsolatos véleményekre, igényekre vonatkoztak. A kitöltésre a budapesti felsőoktatási intézmények jogviszonnyal rendelkező hallgatói lettek felkérve. A kérdőívet magyar és angol nyelven lehetett kitölteni. A felmérésre 2025. január 24. – február 08. között került sor. Összesen 1411-en töltötték ki a kérdőívet (30 darab angol nyelvű kérdőív kitöltés érkezett), az adattisztítás utáni **elemszám 1332 lett**.

A felmérésben résztvevő hallgatók

A megkérdezésben a legnagyobb arányban azok a felsőoktatási hallgatók vettek részt (70%), akik rendelkeznek kölcsönzésre is jogosító vagy bérletes tagsággal, így kijelenthető, hogy a kutatás eredményei a könyvtár tényleges látogatóitól származnak, a következtetéseket is erre a csoportra építették.

A kérdőívet kitöltők nagyjából harmada az Eötvös Loránd Tudományegyetem hallgatója (453 fő, 34%). A karokat tekintve egyértelműen a bölcsészet és társadalomtudományi képzések hallgatói vettek részt nagyobb arányban a megkérdezésben. A megkérdezettek háromnegyede Budapesten (61%) vagy Budapest agglomerációjában (14%) él. A kitöltők átlagéletkora 25 év. A megkérdezettek 66%-ának a legmagasabb iskolai végzettsége az érettségi, tehát ők jelenleg egyetemi alapképzésben vesznek részt. 33% azok aránya, akik már rendelkeznek főiskolai vagy egyetemi diplomával és 1% doktori fokozattal is rendelkezik.

Megállapítások

A hallgatók 86%-a mondta azt, hogy használja a Központi Könyvtárat vizsgaidőszakban, 44%-a használja a saját egyetemi könyvtárát ezekben az időszakokban. A könyvtárat minimum hetente egyszer felkereső hallgatók aránya 65% a mintában.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemről mondták a legtöbben, hogy nem megfelelő a saját könyvtáruk nyitvatartása, noha az ELTE Egyetemi Könyvtára bővített nyitvatartással várja a hallgatókat vizsgaidőszakban: hétköznap 9:00 és 22:00 óra között és szombaton 10:00 és 22:00 óra között.

Fontos visszatartó erő a saját egyetemi könyvtár használatától az, hogy a hallgatók nem találják megfelelőnek a környezetet a tanulásra, bizonyos karoknak/szakoknak nincs egyetemi könyvtára, vagy éppen a barátaikkal nem ugyanarra az egyetemre járnak, így a FSZEK válik a vizsgaidőszakban találkozási ponttá.

A Központi Könyvtár legnagyobb vonzereje, hogy megfelelő tanulási helyként funkcionál, amelyet egyedi hangulatával biztosít, a klasszikusnak tekinthető könyvtári szolgáltatások sokkal kevésbé fontosak a hallgatók számára.

A megkérdezett felsőoktatási hallgatók 61%-a elégedett és inkább elégedett a jelenleg érvényes nyitvatartással, 39% az elégedetlenek, illetve inkább elégedetlenek aránya. A kapott válaszok alapján hétköznaponként a hallgatók legnagyobb arányban 12:00 és 18:00 között használják a könyvtárat, hétvégén 12:00-16:00 között. A válaszadók 33%-a vizsgaidőszakban szombaton nem használja a Központi Könyvtárat.

Ha az elégedettek és az inkább elégedett olvasók véleményét nézzük, azt látjuk, hogy 44%-uk nem is igényelne hosszabbított nyitvatartást. Akik mégis igényelnének változtatást a nyitvatartáson, nekik leginkább a hétköznap délelőtti hosszabbított nyitvatartás lenne hasznos. Azon hallgatók körében, akik nem használják vizsgaidőszakban a központi könyvtárat, 17%-a jelölte meg ennek okaként a nem megfelelő nyitvatartást.

Az elégedetlenek vagy inkább elégedetlenek legbiztosabban a szombat délután 16 és 18 óra közötti időszakban használnák a könyvtárat jelenlegi tudásuk alapján. Ezt követi a hétköznap 20 és 21 közötti opció, aminél nagyban valószínűsítik a használatot.

A hallgatók 13%-a egyáltalán nem igényli a hosszabbított nyitvatartást, 13%-a a hétköznap este 20-21, 16%-a hétköznap este 21:00-22:00 közötti nyitvatartást tartotta a leghasznosabbnak. A nyitvatartás tekintetében a többi válaszopció is nagyon hasonló arányokat kapott. A szombat esti és a szombat délelőtti hosszabbított nyitvatartást arányaiban kevesebben gondolják prioritásnak.

Ha a Központi Könyvtár a vizsgaidőszakban meghosszabbított nyitvatartással várná olvasóit, ezekben a plusz nyitvatartási órákban a válaszadók 92%-a megfelelőnek tartaná a **kizárólag helyben tanulás lehetőségének biztosítását** (beleértve a WiFit, katalógushasználatot, adatbázishasználatot, önkiszolgáló reprográfiai eszközök használatát).

Összegzés

A Központi Könyvtár jelenlegi nyitvatartásával a válaszadó hallgatók 61%-a elégedett vagy inkább elégedett. Akik nem használják vizsgaidőszakban a könyvtárat ők sem a nem megfelelő nyitvatartást jelölték meg, mint visszatartó erőt, sokkal inkább azt, hogy nincs szükségük a vizsgáik teljesítéséhez a könyvtár használatára.

A válaszadók 92%-ának megfelelő lenne, ha a könyvtár csak tanulási helyet biztosítana számukra a hosszabbított nyitvatartás során.

Ami a mostani adatokból látszik, hogy előzetesen mutatkozik igény a vizsgaidőszak alatti nyitvatartás bővítésre, de ezt alátámasztani csak konkrét mérési eredményekkel, tesztidőszakkal lehetne. Mindazonáltal a szolgáltatásfejlesztés csak az intézményi kapacitások, erőforrások figyelembe vételével valósulhat meg.

A felmérés alapján a tesztidőszakra javasolt, csak tanulóhely szolgáltatásokat biztosító, hosszabbított nyitvatartás időpontja: hétköznapokon 09:00-21:00, szombaton 10:00-18:00.

A tesztidőszak pluszköltsége az FSZEK előzetes kalkulációja alapján **10.959.365 Ft** – nagyságrendileg két fiókkönyvtár légkondicionáló berendezésekkel történő felszerelésének összege – amit az intézmény saját bevételből biztosítana.

Fentiek alapján a Fővárosi Közgyűlés 840/2024. (11.27.) határozata szerint a FSZEK 2025. május 15 - 2025. június 30-a között, azaz a tavaszi vizsgaidőszak alatt meghosszabbított nyitvatartással áll majd a látogatók részére. Ezt követően az üzemeltetési tapasztalatokról jelentést készít az Emberi Erőforrások Bizottsága részére.

Kérem a tájékoztató szíves tudomásulvételét.

Kelt Budapesten a minősített elektronikus aláírásba foglalt időbélyegző szerinti időpontban.

Karácsony Gergely
Főpolgármester

Láttam:

dr. Számadó Tamás
főjegyző

függelékek:

1. Felsőoktatási hallgatók elégedettsége és igényei a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárának használatával és nyitvatartásával kapcsolatban (2025)